

УДК 656.13.012.45

Чорій М.В.

старший викладач кафедри готельно-ресторанної справи
Мукачівського державного університету

ВПЛИВ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Досліджено вплив організаційно-економічного механізму інформаційного забезпечення управління конкурентоспроможністю автотранспортних підприємств. Розглянуто сукупність організаційних та економічних методів, а також інформаційного забезпечення, які впливають на систему управління підприємством з метою отримання конкурентних переваг, забезпечення ефективного функціонування і розвитку.

Ключові слова: інформаційне забезпечення, організаційно-економічний механізм, конкурентні переваги, автотранспортні підприємства.

Чорий М.В. ВЛИЯНИЕ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЕХАНИЗМА ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ АВТОТРАНСПОРТНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Исследовано влияние организационно-экономического механизма информационного обеспечения управления конкурентоспособностью автотранспортных предприятий. Рассмотрено совокупность организационных и экономических методов, а также информационного обеспечения, которые влияют на систему управления предприятием с целью получения конкурентных преимуществ, обеспечение эффективного функционирования и развития.

Ключевые слова: информационное обеспечение, организационно-экономический механизм, конкурентные преимущества, автотранспортные предприятия.

Chorij M.V. THE IMPACT OF ORGANIZATIONAL-ECONOMIC MECHANISM OF INFORMATION PROVIDING UPON THE COMPETITIVENESS OF AUTO TRANSPORT ENTERPRISES

The influence of organizational economic mechanism of information support of management competitiveness of trucking companies is studied. A set of organizational and economic methods, as well as information support, which affect the enterprise management system is determined in order to obtain a competitive advantage, ensuring the effective functioning and development.

Keywords: information providing, organizational-economic mechanism, competitive advantages, auto transport enterprises.

Постановка проблеми. Інформаційне забезпечення системи управління будь-якого підприємства (в тому числі і автотранспортного) набуває особливого значення в сучасних умовах постійних і швидких змін. Наявність, доступність та своєчасність необхідної інформації дозволяє керівництву підприємства приймати зважені та ефективні рішення. Можливість своєчасно скористатися інформацією в деяких випадках має вирішальне значення для стабілізації стану підприємства та його подальшого розвитку. Таким чином, проблема вивчення та вдосконалення інформаційного забезпечення підприємств та його вплив на конкурентоспроможність є сьогодні достатньо актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням впливу організаційно-економічного механізму інформаційного забезпечення на підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства займалися такі фахівці, як: Г. Астапова, Л. Балабанова, П. Єгоров, О. Єрьоменко-Григоренко, А. Козаченко, Ю. Лисенко, Л. Піддубна, Ю. Плугина та інші.

Без формування належної інформаційної системи про стан конкурентоспроможності практично не можливо вплинути на підвищення рівня конкурентних переваг. Однак питання інформаційного забезпечення рівня конкурентоспроможності недостатньо розкриті у науковій літературі. Тож організаційно-економічний механізм управління конкурентоспроможністю автотранспортних підприємств потребує більш поглибленого опрацювання.

Формулювання цілей статті. Визначити вплив організаційно-економічного механізму інформаційного забезпечення на конкурентоспроможність автотранспортних підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одним із найвагоміших чинників підвищення конкуренто-

спроможності підприємства є інформація. Саме інформаційне забезпечення дає змогу підприємствам займати лідируючі позиції на ринку, збільшувати прибуток, вести гідну конкурентну боротьбу.

Досвід показує, що наслідки непрофесійного управління конкурентоспроможністю підприємства стають відчутнішими при наявності жорсткої конкуренції на ринку транспортних послуг. На сучасному етапі стрімкого розвитку інформаційних технологій для ефективного прийняття та реалізації своєчасних та обґрунтованих рішень щодо забезпечення конкурентоспроможності недостатньо компетентності та досвіду менеджерів. У першу чергу необхідно забезпечити процедуру прийняття їх рішень релевантною інформацією. Оптимальна організація інформаційного забезпечення є одним із ключових чинників, що визначають ефективність управління конкурентоспроможністю автотранспортного підприємства. Інформаційні ресурси автотранспортних підприємств повинні відповідати сучасним загальноприйнятим вимогам до них.

Увесь процес прийняття управлінського рішення, починаючи з виникнення задуму, продовжуючи далі його обґрунтуванням і розробкою, ухваленням рішення про реалізацію, практичним проведенням заходів вимагає чіткої організації процесів управління та контролю за ходом втілення мети в життя. Цю функцію виконує організаційно-економічний механізм.

На думку Ю. Лисенка і П. Єгорова «організаційно-економічний механізм – це система формування цілей і стимулів, які дозволяють перетворити у процесі трудової діяльності рух матеріальних і духовних потреб членів суспільства на рух засобів виробництва і його кінцевих результатів, спрямованих на задоволення платоспроможного попиту споживачів» [7, с. 86]. Даного трактування організаційно-еко-

номічного механізму дотримується й А. Козаченко [6, с. 107]. Механізм у даному випадку розглядається як система, тобто сукупність елементів, які знаходяться у відносинах і зв'язках один з одним та утворюють певну цілісність, єдність. Проте, процес управління не обмежується тільки питаннями формування цілей і стимулів, але і допускає реалізацію, як мінімум, трьох основних функцій управління – планування, організації та контролю. До того ж, не знайшли відображення у запропонованому авторами формулюванні ще такі найважливіші елементи механізму управління як методи і структура управління.

Заслуговує на увагу визначення, запропоноване Г. Астаповою [1, с. 279]. Тут автор розглядає організаційно-економічний механізм управління як систему елементів організаційного й економічного впливу на управлінський процес. У даному випадку системний підхід до формулювання самого механізму розкривається і конкретизується за допомогою організаційної та економічної складових.

Слід відзначити визначення, подане О. Єрмоєнко-Григоренко [3, с. 31], яке багато в чому збігається з думкою дослідника Б. Іваненка [4]. В інтерпретації О. Єрмоєнко-Григоренко «організаційно-економічний механізм управління підприємством являє собою систему технологічного, економічного, організаційного і соціального блоків, які включають у себе їхні елементи». Дослідник дає ще одне визначення організаційно-економічному механізму управління підприємством як «сукупності соціально-економічних і організаційно-економічних відносин» [3, с. 31].

Отже, механізм управління конкурентоспроможністю підприємств містить у собі такі компоненти, як: методи, принципи і задачі управління; форми і інструменти управління; організаційну структуру управління підприємством та його персонал; інформацію та засоби її обробки [8, с. 153].

Організаційний механізм управління конкурентоспроможністю підприємств являє собою систему взаємопов'язаних організаційних дій, які забезпечують досягнення поставлених цілей розвитку підприємства. Економічний механізм управління конкурентоспроможністю підприємства, у свою чергу, – це система взаємозалежних та взаємопов'язаних економічних дій, які реалізуються за допомогою методів, спрямованих на досягнення поставлених цілей розвитку виробництва [9, с. 212].

Таким чином, організаційно-економічний механізм управління конкурентоспроможністю автотранспортних підприємств можна визначити як сукупність організаційних та економічних методів, які впливають на систему управління виробництва з метою отримання конкурентних переваг, забезпечення ефективного функціонування та розвитку.

Структуру організаційно-економічного механізму управління конкурентоспроможністю автотранспортних підприємств представлено на рисунку 1.

Ефективність функціонування організаційно-економічного механізму управління конкурентоспроможністю автотранспортних підприємств у сучасних умовах вимагає кардинального вдосконалення його основних компонентів.

Управління підприємствами автомобільного транспорту характеризується великим обсягом інформації, складною системою обліку, контролю та аналізу, складними інформаційними зв'язками «клієнт – ав-

тотранспортне підприємство», а також у середині підприємства між службами та функціональними підрозділами.

Процес прийняття рішень, що є кульмінацією управління, потребує збору, обробки та передачі між окремими підрозділами по горизонталі та між різними рівнями управління. Без сумніву, успіх роботи управлінського персоналу автотранспортного підприємства залежить від того, наскільки кваліфіковано і вдало вони користуються усіма видами організаційно-економічного процесу у виробничій діяльності підприємства.

Ефективне інформаційне забезпечення досягається у разі використання різних інформаційних джерел як зовнішнього так і внутрішнього середовища. Для реалізації цього положення необхідно на підприємстві створити таку систему інформаційного забезпечення, яка б давала можливість своєчасно і в повному обсязі використовувати всю необхідну інформацію. Це залежить, в першу чергу, від професійного рівня управлінського персоналу, особливо від спеціалістів функціональних підрозділів.

Важливими якостями інформації залишаються її часові ознаки: періодичність та постійність. Інформація може бути стратегічною чи оперативною. Найбільш доцільним терміном отримання інформації може бути визнано календарний рік, що пов'язано зі складанням річного звіту підприємства. Тоді така інформація, як результат оцінки, стає вхідною чи вихідною інформацією.

Обов'язки інформаційної служби щодо оцінки ефективності управління підприємством повинні складатися зі збору, обробки і групування внутрішньої та зовнішньої інформації за окремими напрямками оцінки, проведення анкетування працівників підприємства, організації та проведення експертних оцінок, надання інформації у відповідній формі аналітичній службі для проведення оцінки й установлення напрямків її використання. Корисність результатів такої оцінки полягає у повному використанні інформації, яка отримана за результатами оцінки ефективності управління підприємством відповідно до груп як внутрішніх, так і зовнішніх користувачів, обсягу наданої інформації та напрямками її використання. Легкість використання організаційно-економічного механізму інформаційного забезпечення для оцінки ефективності управління підприємством досягається шляхом створення програмного забезпечення для проведення оцінки ефективності управ-

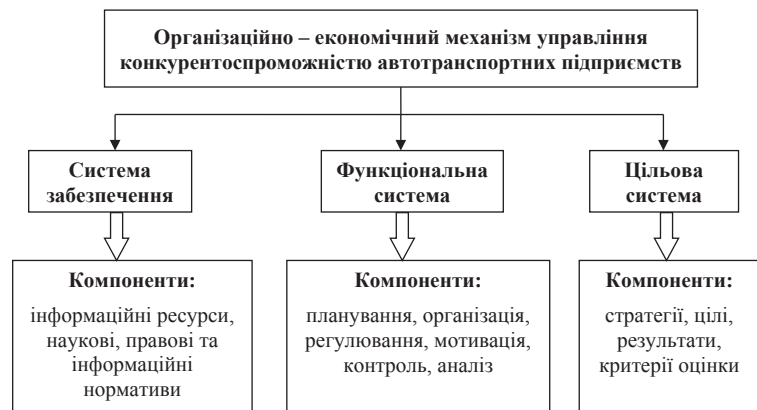

Рис. 1. Стратегії організаційно-економічного механізму управління конкурентоспроможністю автотранспортних підприємств

Джерело: власні дослідження

ління з наданням проміжних і загальних результатів оцінки.

Дослідження передумов комплексної оцінки ефективності управління є першим кроком до розробки методики оцінки, яка визначає загальну спрямованість такого підходу до оцінювання, й дозволяє порівняти існуючу систему управління з бажаними для неї характеристиками. Як бачимо, інформація є висхідним началом в оцінці ефективності управління підприємством, задаючи як кількісні, так і якісні параметри оцінювання.

Сучасні концепції інформованість (інформативність) розглядають як провідну умову організаційно-економічного розвитку підприємства. До того ж, конкурентні умови співіснування підприємств вимагають постійного оцінювання діяльності підприємства.

Таким чином, усі чинники (показники, вимоги, завдання, цілі тощо) служать наступному:

- формуванню інформаційного простору автотранспортного ринку;
- створенню та розвитку системи управління;
- моніторингу автотранспортного підприємства;
- вияву основних чинників, що визначають результативну діяльність як автотранспортного підприємства, так і системи управління.

Висновки. Розробка та прийняття ефективних управлінських рішень, що впливають на конкурентоспроможність підприємств, їх послідовність та реалізація розглядається як складова організаційно-економічного механізму, що веде до успішної економічної діяльності автотранспортних підприємств у цілому. Наявність, доступність та своєчасність необхідної інформації дозволяє керівництву підприємства приймати зважені та ефективні рішення. Інформаційна оцінка управлінської ефективності дає

нові механізми реалізації управлінських рішень як на рівні окремого підприємства, так і на регіональному рівні.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК.

1. Астапова Г.В. Организационно-экономический механизм корпоративного управления в современных условиях реформирования экономики Украины / Г.В. Астапова, Е.А. Астапова, Д.П. Дойко. – Донецк : Дон-ГУЭТ им. М. Туган-Барановского, 2001. – 526 с.
2. Балабанова Л.В. Маркетинговое управление конкурентоспособностью предприятий, стратегический подход: [монография] / Л.В. Балабанова, В.В. Холод. – Донецк : ДонДУЕТ, 2006. – 294 с.
3. Еременко-Григоренко О.А. Организационно-экономический механизм управления хозяйственной деятельностью предприятия: Дис.... канд. экон. наук: 08.06.01 / О.А. Еременко-Григоренко. – НАН Украины. Ин-т экономики промышленности. – Донецк, 1999. – 266 с.
4. Іваненко Б.М. Формування організаційно-економічного механізму функціонування виробничого об'єднання в ринкових умовах: Автореф. дис.... канд. экон. наук: 08.06.01 / Б.М. Іваненко. – НАН України. Ін-т економіки промисловості. – Донецьк, 1997. – 29 с.
5. Іртищева І.О. Особливості управління логістичною діяльністю на транспортному підприємстві / І.О. Іртищева, А.О. Обозна // Бізнес-навігатор. – 2014. – № 1(33). – С. 224–231.
6. Козаченко А.В. Принципиальні підходи к організації управління знаннями в сучасних підприємствах / А.В. Козаченко, О.В. Гуськова // Прометей. – Донецьк : СПТОВ «ДЕГ», ІЕПІ НАНУ, 2003. – Вип. 3(12). – С. 95–105.
7. Лисенко Ю. Організаційно-економічний механізм управління підприємством / Ю. Лисенко, П. Єгоров // Економіка України. – 1997. – № 1. – С. 86–87.
8. Піддубна Л.І. Конкурентоспроможність економічних систем: теорія, механізм регулювання управління: монографія / Л.І. Піддубна. – Харків : ВД «ІНЖЕК» 2007. – 368 с.
9. Плугина Ю.А. Організаційно-економічний механізм управління розвитком підприємств залізничного транспорту / Ю.А. Плугина // Вісник економіки транспорту та промисловості. – 2011. – № 33. – С. 211–220.

УДК 656.13

Шванський В.С.

*аспірант кафедри торговельного підприємництва
Київського національного торговельно-економічного університету*

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЛАНЦЮГІВ ПОСТАВОК ПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ

Метою статті є дослідження основних особливостей функціонування ланцюгів поставок продовольчих товарів та пов'язаних з цим особливостей їх формування. Визначені основні відмінності цього типу ланцюгів поставок, доведена їх комплексність та значущість. Виділені особливості функціонування ланцюгів поставок, що стосуються технологічного, макроекономічного, логістичного, політичного аспектів. Проаналізовані особливості попиту на ринках продовольчих товарів та пов'язані з цим відмінності ланцюгів поставок. Підкреслена важливість розробки всеохоплюючої системи показників ефективності, що б відповідала усім виділеним особливостям ланцюгів поставок продовольчих товарів.

Ключові слова: ланцюги поставок продовольчих товарів, особливості ланцюгів поставок продовольчих товарів, логістика швидкопсувних товарів.

Шванский В.С. ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ЦЕПЕЙ ПОСТАВОК ПРОДОВОЛЬСТВЕННЫХ ТОВАРОВ

Целью статьи является исследование основных особенностей функционирования цепей поставок продовольственных товаров и связанных с этим особенностей их формирования. Определены основные отличия этого типа цепей поставок, доказана их комплексность и важность. Выделены особенности функционирования цепей поставок, которые касаются технологического, макроэкономического, логистического, политического аспектов. Проведен анализ особенностей спроса на рынках продовольственных товаров и связанных с этим отличий цепей поставок. Подчеркнута важность разработки всеобъемлющей системы показателей эффективности, которая бы отвечала всем выделенным особенностям цепей поставок продовольственных товаров.

Ключевые слова: цепи поставок продовольственных товаров, особенности цепей поставок продовольственных товаров, логистика скоропортящихся товаров.